
**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko - správní**

Zásady správního řízení a jejich význam

Erika Bečková

Bakalářská práce

2009

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav veřejné správy a práva
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Erika BEČKOVÁ**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa**

Název tématu: **Zásady správního řízení a jejich význam**

Zásady pro vypracování:

Úvod (cíl práce, metody zpracování)

1. Správní právo, správní řízení
2. Zásady správního řízení
3. Uplatnění zásad správního řízení

Závěr

Literatura

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

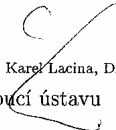
Seznam odborné literatury:

Hendrych D., a kol. - Správní právo. Obecná část. 6. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006. 822 s. ISBN 80-7179-442-2
Průcha, P. Správní právo. Obecná část. 7. vydání, dopl. a aktualiz.vyd. Brno, PF MU, 2007. 418 s. ISBN 978-80-210-4276-6
Kindl, M., - Základy správního práva. Plzeň: vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. 327 s. ISBN 80-7380-011-X
http://business.center.cz/business/pravo/zakony/spravni_rad/
http://cs.wikipedia.org/wiki/Spr%C3%A1vn%C3%AD_%C5%99%C3%ADzen%C3%A1

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Milan Krupař**
Ústav veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: **30. června 2008**
Termín odevzdání bakalářské práce: **1. května 2009**

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

prof. PhDr. Karel Lacina, DrSc.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 21. července 2008

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 20. 8. 2009

Poděkování:

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce, JUDr. Milanu Krupařovi, za odborné rady, připomínky a pomoc při zpracování daného tématu. Také za čas, který pan doktor věnoval mým konzultacím.

Dále děkuji paní Ing. Janě Stehlíkové z oddělení registrace, obecního živnostenského úřadu, Městského úřadu Chrudim, za poskytnuté materiály, které jsem použila ke zpracování mé bakalářské práce.

Souhrn

Tato bakalářská práce se zabývá především zásadami správního řízení. Část práce stručně pojednává o právu, právních normách, správě a veřejné správě. Další oddíl se věnuje správnímu právu, předmětu správního práva, pramenům správního práva a zákonu č. 500/2004Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Další kapitola bakalářské práce zahrnuje správní řízení, zásady správního řízení a jejich význam.

Klíčová slova

správní právo, správní řízení, zásady správního řízení

Title

The principles of administrative procedure and its meaning

Abstract

This thesis deals with principles of administrative procedure. One part of it gives a brief analysis of the law, rules of law, administration and public service. Another chapter concerns itself with administrative law, its subject and sources, and the act no 500/2004Sb., administrative regulations, as amended by later acts. Next part of the thesis is about the administrative procedure, its principles and meaning.

Keywords

administrative law, administrative procedure, principles of administrative procedure

Obsah

ÚVOD	10
1 SPRÁVNÍ PRÁVO, SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ	12
1.1 PRÁVO.....	12
1.1.1 <i>Soukromé a veřejné právo</i>	13
1.1.2 <i>Právní norma</i>	13
1.1.3 <i>Druhy právních norem</i>	14
1.1.3.1 Právní normy dle právní síly	14
1.1.3.2 Právní normy z hlediska významu	14
1.1.3.3 Právní normy dle prvků struktury právní normy	15
1.1.3.4 Právní normy podle způsobu vymezení pravidla chování	15
1.1.3.5 Právní normy podle použité legislativní techniky	15
1.1.3.6 Právní normy podle ostatních kritérií	15
1.2 SPRÁVA.....	16
1.2.1 <i>Veřejná správa</i>	16
1.3 CHARAKTERISTIKA SPRÁVNÍHO PRÁVA	18
1.3.1 <i>Správní právo</i>	18
1.3.2 <i>Předmět správního práva</i>	19
1.3.3 <i>Prameny správního práva</i>	20
1.3.3.1 Prameny správního práva ve formálním a materiálním smyslu.....	20
1.3.3.2 Druhy pramenů správního práva	20
1.4 ČLENĚNÍ PRÁVA	22
1.4.1 <i>Obecná a zvláštní část správního práva</i>	22
1.4.2 <i>Hmotné a procesní správní právo</i>	23
1.5 SPRÁVNÍ ŘÁD	23
1.5.1 <i>Působnost správního řádu</i>	23
1.6 SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ	24
1.6.1 <i>Subjekty správního řízení</i>	25
2 ZÁSADY SPRÁVNÍHO ŘÍZENÍ	26
2.1 ZÁSADY SPRÁVNÍHO ŘÍZENÍ	26
2.1.1 <i>Druhy zásad:</i>	27
2.1.1.1 Zásada zákonnosti	27
2.1.1.2 Zásada zákazu zneužití správního uvážení.....	28
2.1.1.3 Zásada ochrany dobré víry	28

2.1.1.4	Zásada ochrany veřejného zájmu	29
2.1.1.5	Zásada individuálního posouzení každé věci	30
2.1.1.6	Zásada materiální pravdy	30
2.1.1.7	Zásada veřejné správy jako služby	30
2.1.1.8	Zásada smírného vyřízení věci	31
2.1.1.9	Zásada hospodárnosti a rychlosti řízení.....	31
2.1.1.10	Zásada rovnosti a nestrannosti	32
2.1.1.11	Zásada spolupráce správních orgánů	33
2.1.1.12	Zásada dispoziční	33
2.1.1.13	Zásada oficiality	34
2.1.1.14	Zásada zjištění skutkového stavu věci.....	34
2.1.1.15	Zásada jednotnosti řízení.....	35
2.1.2	<i>Srovnání některých zásad</i>	35
2.1.2.1	Zásada materiální pravdy X zásada formální pravdy	35
2.1.2.2	Zásada vyšetřovací X zásada projednací	36
2.1.2.3	Zásada oficiality X zásada dispoziční	37
2.1.3	<i>Srovnání základních zásad správního řízení, dle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů s původním zákonem č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád)</i>	38
2.1.3.1	Srovnání základních zásad	39
2.1.3.2	Nově formulované zásady správního řízení.....	42
3	UPLATNĚNÍ ZÁSAD SPRÁVNÍHO ŘÍZENÍ NA OBECNÍM ŽIVNOSTENSKÉM ÚŘADĚ V CHRUDIMI	43
3.1	ZÁSADY ŘÍZENÍ	44
3.2	VÝKLAD K JEDNOTLIVÝM ZÁSADÁM	45
3.3	ZÁSADY, KTERÉ JSOU DODRŽOVÁNY A KTERÉ JSOU PORUŠOVÁNY	49
3.3.1	<i>Zásady, které jsou dodržovány</i>	49
3.3.2	<i>Zásady, o kterých si myslím, že jsou často porušovány</i>	50
3.4	ZÁSADA DISPOZIČNÍ A ZÁSADA OFICIALITY V PRAXI	52
	ZÁVĚR.....	53
	POUŽITÁ LITERATURA	55
	INTERNETOVÉ ZDROJE	56

Seznam obrázků, tabulek a grafů

Obrázek 1- <i>Schéma veřejné správy</i>	17
Obrázek 2 - <i>Struktura veřejné správy v ČR od roku 2003</i>	17
Obrázek 3 - <i>Uplatnění zásady oficity v praxi</i>	52
Tabulka 1 - <i>Srovnání zásady materiální pravdy se zásadou formální pravdy</i>	36
Tabulka 2 - <i>Srovnání zásady vyšetřovací se zásadou projednací</i>	37
Tabulka 3 - <i>Srovnání zásady oficity se zásadou dispoziční</i>	37
Tabulka 4 – <i>Srovnání zásady dispoziční a oficity</i>	41
Tabulka 5 - <i>Zásady, které jsou dle mého názoru dodržovány a porušovány</i>	51
Tabulka 6 - <i>Zásada oficity v praxi</i>	52

Úvod

Téma mé bakalářské práce zní: **Zásady správního řízení a jejich význam**. Název a obsah mé bakalářské práce jsem si zvolila proto, že se snažím získané vědomosti studiem na vysoké škole porovnat s praxí. Za tímto účelem jsem působila v praktické části na Městském úřadě v Chrudimi, na obecním živnostenském úřadě. Domnívám se, že každý občan žijící v České republice se v životě nejméně jedenkrát účastní správního řízení. Tedy se, mimo jiné, seznámí i se základními principy (zásadami) správního řízení, které mají nezastupitelnou funkci ve správě věcí veřejných.

První část práce je věnována teorii práva, správnímu právu a správnímu řízení obecně, jeho dělení, právním normám. Jelikož správní právo úzce souvisí s výkonem veřejné správy je v této části stručně popsána správa věcí veřejných. Cílem první části je snaha vysvětlit základní právní pojmy a dělení veřejné správy.

V další části své bakalářské práce se věnuji zásadám správního řízení. Jaké základní zásady fungují ve správním řízení, proč je nelze opomenout, tedy jejich význam a hlavně využití. To jsou totiž základní ideje, jejichž dodržování v zásadě tvoří základ právní kultury při správě věcí veřejných. V této části se snažím některé vybrané zásady na vzájem porovnat mezi sebou. Cílem této části je vysvětlit, jaké zásady a kdy se ve správním řízení použijí.

Ve třetí části své práce se věnuji využití zásad správního řízení v činnosti Městského úřadu v Chrudimi, především na odborném pracovišti, v daném případě Obecním živnostenském úřadě, kde správní orgán postupuje, mimo jiné, v souladu s Živnostenským zákonem č.455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů a především v souladu se správním řádem. Zde jsem mohla a následně i využila svých teoretických vědomostí. Cílem této části je aplikace teorie na praxi a praktický rozbor jednotlivých zásad správního řízení.

Při vypracování práce jsem využila vědomostí získaných studiem fakulty ekonomicko-správní Univerzity Pardubice, programu Hospodářská politika a správa, oboru Veřejná ekonomika a správa. K dosažení daného cíle jsem zvolila metodu analýzy a metodu porovnání.

Cíle mé bakalářské práce:

- vysvětlit základní právní pojmy a dělení veřejné správy,
- vysvětlit jaké zásady a kdy se použijí, jejich postavení a nezastupitelnost,
- aplikace teoretických vědomostí na praxi, porovnání vybraných zásad ve správním řízení na daném úřadě

1 Správní právo, správní řízení

V první části této kapitoly je obsažení některých základních pojmů z právních vědy. Především se zde věnuji právu a právním normám. V druhé části této kapitoly mé bakalářské práce se zabývám pojmem veřejná správa, neboť velice úzce souvisí se správním právem. V poslední části kapitoly rozebírám správní právo, jeho předmět, subjekty, dělení správního práva a v neposlední řadě především správní řízení, jež upravuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

1.1 Právo

Právo je specifický soubor pravidel chování, jehož posláním je regulovat společenské vztahy. Jeho specifikum spočívá v tom, že je bezprostředně spjato se státem. Společně s ním vzniká, vyjadřuje a zároveň garantuje státní vůli. Státní vůle je pak na druhé straně již platným právem vázána.

Právo je tedy soubor právních norem, tj. příkazů, zákazů a dovolení, jimiž právotvorné společenství upravuje přípustné chování a vzájemné vztahy svých členů. Právem v širším slova smyslu je každý takový soubor pravidel. To si můžeme představit například i jako pravidla, která platí mezi vězni v téže cele. Právem v užším slova smyslu jsou však pouze taková pravidla, které stanoví a vynucuje stát. V právním státě¹ má stát mocenský monopol. To znamená, že pouze stát smí prostřednictvím svých orgánů vynucovat dodržování práva. Pravidla, která stát nevynucuje, právem v užším smyslu nejsou. Pod těmito pravidly, která stát nevynucuje, si můžeme představit například obyčej, křesťanské Desatero, pravidla slušného chování, církevní právo, atd.²

Právo můžeme chápat z objektivní stránky jako souhrn pravidel chování. Z té subjektivní stránky se jedná o oprávnění chovat se určitým způsobem.

¹ Právní stát je teoretický pojem, který označuje stát založený na politickém systému, ve kterém je právnímu řádu podřízena i státní moc. Nutný předpoklad k fungování právního státu je jednoznačnost a vymahatelnost práva. Dalším principem je nezaměnitelnost právního řádu. Občan může tedy od systému očekávat některé stálé hodnoty, například nezávislou soudní moc. To však neznamená, že nemůže docházet k dílčím změnám. - <http://cs.wikipedia.org/wiki/Pr%C3%A1vo>

² <http://cs.wikipedia.org/wiki/Pr%C3%A1vo>

1.1.1 Soukromé a veřejné právo

Právo dělíme na soukromé a veřejné. Pro *soukromé právo* je typická větší míra smluvní rovnosti, rovné postavení subjektů a časté užívání dispozitivních právních norem. Naopak pro *právo veřejné* je význačné nadřazené postavení státu a státních orgánů (popřípadě i jiných subjektů), vůči jiným subjektům. Míra smluvní volnosti je ve veřejném právu relativně omezená. Více se využívají kogentní právní normy.³

1.1.2 Právní norma

Právní norma je specifické pravidlo chování. Je jakýmsi označením pro jeden obecný příkaz, zákaz nebo dovolení vyplývající z právního řádu a to i s nástroji a zmocnění k jeho dosažení či vymáhání. Zpravidla právní předpis (to může být například zákon, vyhláška, atd. ...) obsahuje mnoho právních norem. Existují ale i jiné právní předpisy, které právní normu neobsahují vůbec či ji obsahují jen neúplně.⁴

Obvykle není právní norma v předpise uvedena jako souvislá část textu. Je třeba si ji z různých částí textu nebo předpisů „vytáhnout“. Některé právní normy nemají samostatný smysl a mají charakter upřesnění, doplnění či omezení jiné právní normy nebo výjimky z ní.⁵

V užším smyslu se právními normami rozumí jen psané normy státního právního řádu. V širším slova smyslu lze chápat právní normy jako psaná i nepsaná uznávaná pravidla spravedlivého rozdělení práv a uplatňování moci v jakékoliv komunitě, sdružení, společnosti, církvi, organizaci apod.⁶

Prostřednictvím státního útvaru jsou právní normy vynutitelné. Tyto normy zavazují určitý okruh subjektů. Jsou stanovené státem uznaným nebo určeným způsobem.⁷

Právní norma je obecným projevem vůle mocenského subjektu, který zastupuje spravedlnost. Oprávněnost právní normy závisí na legitimitě subjektu, který právní normu vyjadřuje svojí

³ Přednášky z předmětu: Úvod do práva

⁴ http://cs.wikipedia.org/wiki/Pr%C3%A1vn%C3%AD_norma

⁵ http://cs.wikipedia.org/wiki/Pr%C3%A1vn%C3%AD_norma

⁶ http://cs.wikipedia.org/wiki/Pr%C3%A1vn%C3%AD_norma

⁷ Přednášky předmětu: Úvod do práva

vůli vůči osobám, jejichž práva upravuje. Oprávněnost je závislá na subjektivním pojetí spravedlnosti a na tom, jak moc subjekt respektuje zájmy objektů moci, do jejichž práv zasahuje. Dále je legitimita závislá na kvalitě právního řádu (pokud si právní normy protičečí, nedávají jednoznačný smysl či jsou nerealizovatelné, nelze je brát vážně). Oprávněnost právní normy je také závislá na schopnosti a vůli mocenského subjektu dodržování právního řádu moci. Nelegitimní právní norma je aktem z vůle, či je zcela neúčinná.⁸

1.1.3 Druhy právních norem⁹

Druhy právních norem dělíme do skupin podle:

- *právní síly*
- *významu*
- *prvků struktury právní normy*
- *způsobu vymezení pravidla chování*
- *legislativní použité techniky*
- *ostatní dělení*

1.1.3.1 Právní normy dle právní síly¹⁰

Právní normy třídíme podle právní síly na *kogentní a dispozitivní*.

U *kogentních právních norem* se účastníci právního vztahu nemohou od norem odchýlit. Adresátovi normy nedávají žádný prostor po vůli. Ten musí přesně ustanovení normy naplnit. To je typické pro oblast veřejného a procesního práva.

Naopak u *dispozitivních* jejich použití může být vyloučeno dohodou účastníků právního vztahu. Pravidlo chování není stanoveno vůbec, nebo je stanoveno podpůrně. Je-li určeno podpůrně, pak subjekty právního vztahu si vlastní dohodou stanovily pravidlo chování. Jestliže si ho subjekty neurčily, nastupuje podpůrné ustanovení příslušné právní normy. Toto se vyskytuje nejčastěji v oblasti soukromého práva.

1.1.3.2 Právní normy z hlediska významu

Právní normy z hlediska významu jsou uspořádány v několika úrovních, přičemž platí, že

⁸ http://cs.wikipedia.org/wiki/Pr%C3%A1vn%C3%AD_norma

⁹ http://cs.wikipedia.org/wiki/Pr%C3%A1vn%C3%AD_norma

¹⁰ Přednášky předmětu: Úvod do práva

normy vyšší úrovně mají vyšší právní sílu a důležitost než normy nižší úrovně. Znamená to, že pokud nastane nějaký rozpor, platí vždy ustanovení právní normy vyšší úrovně. Normy na nižší právní úrovni musí vždy respektovat ustanovení silnějších právních norem. Důležitost právních norem vyplývá z toho, jaký orgán státní správy, z hlediska významnosti jeho postavení, normu vydal. Význam právní normy poznáme z jejího názvu¹¹.

1.1.3.3 Právní normy dle prvků struktury právní normy

Máme normy *nepodmíněné perfektní*, které neobsahují hypotézu. *Nepodmíněné imperfektní* normy nezahrnují hypotézu ani sankci. Dále rozeznáváme *podmíněné perfektní* právní normy, ty obsahují všechny tři části právní normy, tedy hypotézu, dispozici i sankci. Naopak *podmíněné imperfektní* právní normy zahrnují pouze dvě složky, a to hypotézu a dispozici¹².

1.1.3.4 Právní normy podle způsobu vymezení pravidla chování

Právní normy dle způsobu vymezení pravidla chování jsou *příkazující, zakazující, opravňující, doporučující a finální. Příkazující právní normy* určují, jak se chovat.

Právní normy zakazující nedovolují určitý druh chování. Právní normy dovolující určitý druh chování se nazývají *opravňující. Doporučující právní normy* stanovují doporučení, ale v právním řádu nejsou příliš časté. *Finální normy* vyjadřují účel nebo cíl, kterého má být dosaženo, ale už nestanovuje, jak cíle dosáhnout. Volba prostředků je zpravidla ponechána adresátovi¹³.

1.1.3.5 Právní normy podle použité legislativní techniky

Podle použité legislativní techniky rozlišujeme právní normy *taxativní*, které vylučují ustanovení, jež je vně normy. Mají tedy přesné, úplné a konečné vymezení. *Demonstrativní* právní normy mají příkladné vymezení. *Blanketová* norma nezahrnuje vlastní pravidlo chování, ale zmocnění státního orgánu k provedení podrobnější právní úpravy. Právní normy, jež se vyskytují uvnitř zákonů, aby zákonodárce omezil množství textu se nazývají *odkazující*¹⁴.

1.1.3.6 Právní normy podle ostatních kritérií

Právní normy dle ostatních kritérií dělíme na *definiční* (zákonodárce má zájem na tom, aby

¹¹ http://cs.wikipedia.org/wiki/Pr%C3%A1vn%C3%AD_norma

¹² http://cs.wikipedia.org/wiki/Pr%C3%A1vn%C3%AD_norma

¹³ http://cs.wikipedia.org/wiki/Pr%C3%A1vn%C3%AD_norma

¹⁴ http://cs.wikipedia.org/wiki/Pr%C3%A1vn%C3%AD_norma

často se opakující společenské vztahy vymezil přesně, aby byla sjednána právní jistota), *operativní* (objevuje se zde technický postup), deklaratorní (vymezují například principy, zásady a normy) a *kolizní* (řeší střed dvou právních řádů)¹⁵.

1.2 Správa

Správní právo upravuje veřejnou správu, proto je důležité vědět, co si pod pojmem správa představit. Správa je vlastně vedení záležitostí. Je výkonnou složkou rozhodovacího procesu. Pojem správa se používá ve vztahu ke společenským procesům.

1.2.1 Veřejná správa

Veřejná správa obecně zavazuje, podílí se na tvorbě a aplikaci práva. Vydává individuální a některé normativní akty. Veřejná správa může konat pouze na základě zákona. Její činnost je tedy podzákonná.

Vykonávají jí státní orgány, ale i soudy. Ty mají přednost, neboť mohou přezkoumávat rozhodnutí orgánů státní správy. Veřejná správa vykonává činnosti, které nevykonává zákonodárni ani soudní moc. Mezi tyto činnosti patří například organizační, iniciativní a kontrolní činnost.¹⁶

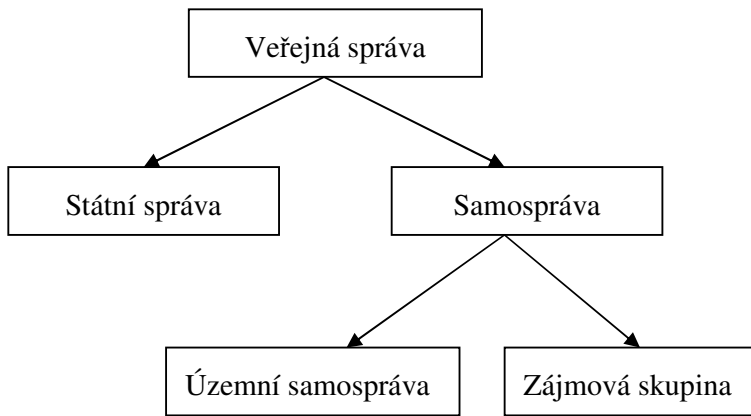
Veřejnou správu lze chápat jako systém, který je tvořen dvěma hlavními subsystemy: hlavní systém představuje státní správa a druhý subsystem představuje samospráva, respektive veřejná samospráva. Státní správu vykonává stát prostřednictvím souhrnu institucí a to přímo, nebo zprostředkovaně (územní samosprávou). Samospráva má oprávnění vykonávat svoje záležitosti samostatně, vlastním jménem a prostředky, v rámci zákonem stanovenými předpisy. Může mít podobu územní a zájmové samosprávy. V prvním případě jde o zastupování zájmů určitého území, v druhém případě jde o zastupování zájmů osob spojených zejména určitými společnými zájmy. Takto chápaná správa je znázorněna na obrázku č. 1.¹⁷

¹⁵ http://cs.wikipedia.org/wiki/Pr%C3%A1vn%C3%AD_norma

¹⁶ Přednášky z předmětu: Místní finance

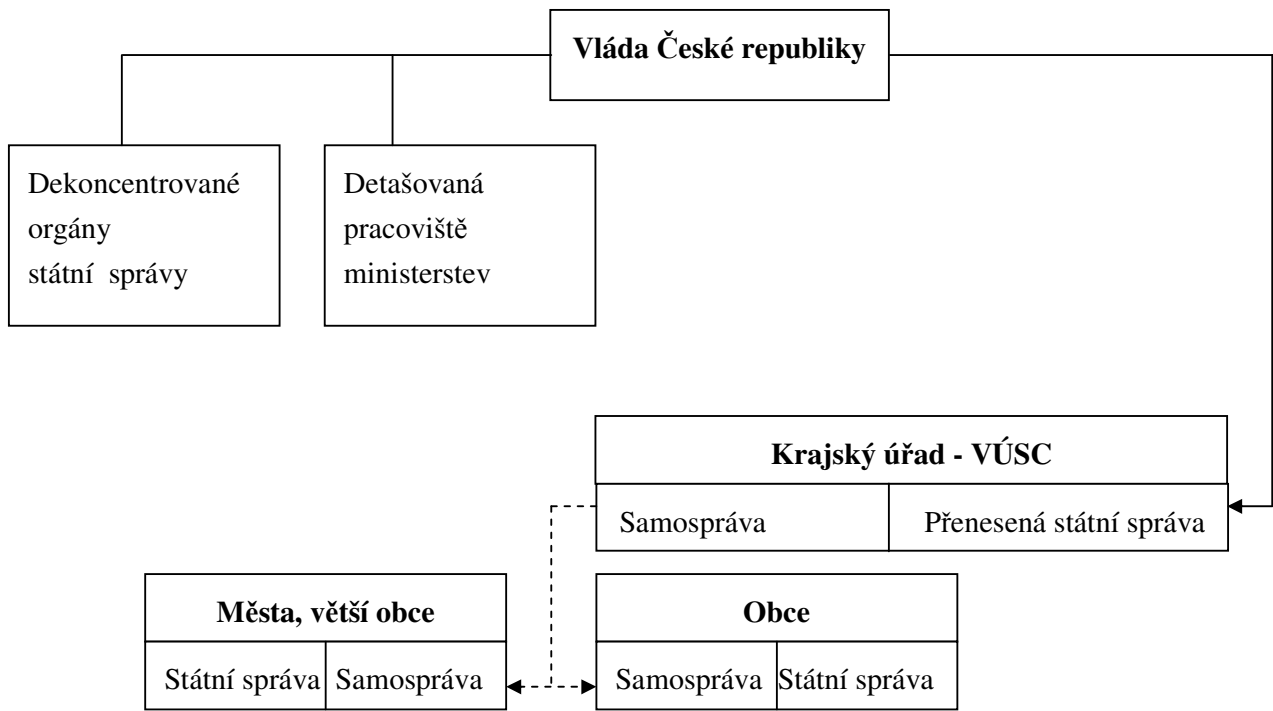
¹⁷ PROVAZNÍKOVÁ, R., Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe, PRAHA: GRADA Publishing, a. s., 2007, str. 280, ISBN 978-80-247-2097-5

Obrázek 1- Schéma veřejné správy

Zdroj: PROVAZNÍKOVÁ, R., *Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe*, PRAHA: GRADA Publishing, a. s., 2007, str. 280, ISBN 978-80-247-2097-5

Obrázek 2 - Struktura veřejné správy v ČR od roku 2003

Zdroj: PROVAZNÍKOVÁ, R., *Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe*, PRAHA: GRADA Publishing, a. s., 2007, str. 280, ISBN 978-80-247-2097-5

1.3 Charakteristika správního práva

1.3.1 Správní právo

Správní právo je ta část právního řádu, která upravuje veřejnou správu. Představuje tedy soubor právních norem, které se vztahují na veřejnou správu, ať se jedná o její organizaci, činnost, nebo vztahy vznikající při jejím výkonu mezi nositeli veřejné správy a fyzickými či právníckými osobami. Nestejné může být pojetí správního práva a jeho místa v právním řádu. Téměř všechny definice správního práva vychází z formálního vymezení veřejné správy. Tuto správu vnímáme jako soustavu institucí, kterým je přičítána určitá působnost vyjadřující obsah činnosti. Správní právo je svou povahou a v poměru k občanskému právu právem zvláštním.¹⁸

Správní právo vymezujeme jako soubor veřejnoprávních norem, které upravují organizaci, činnost a orgány veřejné správy.

Soubor právních pravidel, která představují správní právo jako odvětví platného práva, je vytvářen značným množstvím pramenů různé právní síly.¹⁹

Na rozdíl od práva občanského nebo trestního se jedná o právo nekodifikované, pojednávající o veřejné správě. Má velkou rozsáhlost. Ze správního práva se vydělují určitá odvětví (například právo sociálního zabezpečení či finanční právo).²⁰

Správní právo patří mezi významné veřejnoprávní disciplíny. Je relativně samostatnou součástí práva jako celku. Bezprostředně je spjata se státem, společně s ním také vzniká, vyjadřuje a zároveň garantuje státní vůli. Patří tedy do odvětví českého práva. Toto rozsáhlé právní odvětví zahrnuje velké množství právních předpisů v jednotlivých odvětvích státní správy a v oblasti územní samosprávy. Normy správního práva upravují velmi široký okruh společenských vztahů, v nichž hraje rozhodující roli organizace a činnost nejrůznějších správních orgánů. Tyto normy se velice dotýkají denního života občanů ať fyzických, tak právníckých osob.

¹⁸ HENDRYCH, D. a kol., *Správní právo. Obecná část*, 6.vyd., Praha: C. H. Beck 2006, str. 861, ISBN 80-7179-442-2

¹⁹ HENDRYCH, D. a kol., *Správní právo. Obecná část*, 6.vyd., Praha: C. H. Beck 2006, str. 861, ISBN 80-7179-442-2

²⁰ Přednášky z předmětu: Správní právo

Správní právo rozdělujeme na 2 hlavní složky: státní správa a samospráva. Samospráva nabývá na důležitosti přenesením působnosti. Státní správa se tak stává náplní samosprávy. Nositelem státní správy je stát, který ji řídí a kontroluje. Státní správa, není to samé, co veřejná správa. Samospráva + státní správa = veřejná správa.²¹

1.3.2 Předmět správního práva

Pro správní právo je charakteristické, že upravuje postavení a chování subjektů ve vztazích, které vznikají a uskutečňují se v souvislosti s realizací výkonné moci ve sféře veřejné správy. Tyto společenské vztahy, které vznikají a realizují se v souvislosti s výkonem veřejné správy, nazýváme *předmětem správního práva*.

Subjektem správního práva může být ten, komu správní právo přiznává právní subjektivitu, ten kdo ve smyslu norem správního práva takovou subjektivitou disponuje. Subjektem práva je tedy ten, kdo je nositelem práv a povinností stanovených normami správního práva. U subjektů správního práva lze lišit mezi subjekty, které vykonávají veřejnou správu, a mezi subjekty, vůči kterým je veřejná správa vykonávána. Subjekty správního práva, které vykonávají veřejnou správu jsou tzv. subjekty veřejné správy, a jako takové jsou představovány státem, respektive orgány státní správy, a dále tzv. veřejnoprávními korporacemi a jejich orgány. Subjekty správního práva, vůči nimž je veřejná správa vykonávána (2. případ) jsou potom občané jakožto fyzické osoby a dále pak právnické osoby. V souvislosti s postavením subjektů práva právní teorie rozlišuje: 1. způsobilost subjektu k právům a povinnostem (způsobilost mít subj. práva, být nositelem práv a povinností) 2. způsobilost subjektu k právním úkonům (způsobilost zakládat, měnit, rušit subjektivní práva, právní povinnosti) 3. způsobilost subjektu k protiprávním úkonům (způsobilost subjektu nést odpovědnost za své jednání při porušení práva) Toto rozlišení má praktický význam jen u fyzických osob, neboť státním orgánům nastává způsobilost k právním či protiprávním úkonům ve chvíli způsobilosti k právům a povinnostem.²²

Rozhodující postavení mezi subjekty správního práva má stát, respektive jeho orgány, dále veřejnoprávní korporace a jejich orgány. Správní orgány jsou zřizovány na základě ústavy,

²¹ Přednášky z předmětu: Správní právo

²² <http://www.e-polis.cz/pravo/47-subjekty-spravniho-prava-organy-statni-spravy.html>

ústavních zákonů, zákonů. Jejich postavení je tedy právně odvozováno od jejich právem předepsaného vzniku. Každý subjekt pak musí mít přesně vymezenou pravomoc a působnost. Působnost se rozlišuje na územní, danou hranicemi, kde je orgán oprávněn realizovat svoji moc, a věcnou, danou okruhem věcného zaměření příslušných otázek, v jehož rámci správní orgán vykonává svoji činnost.²³

1.3.3 Prameny správního práva

Pramenem práva se rozumí forma, ve které právo najdeme. Jsou to takové formy, které jsou uznávány státem. Univerzální systém pramenů práva neexistuje. Systém pramenů správního práva je hierarchicky uspořádán. Pro prameny, které jsou vytvářeny mimo hierarchickou soustavu platí princip aplikační přednosti. Tento princip znamená, že práva Evropských společenství mají přednost před vnitrostátním právem.

1.3.3.1 Prameny správního práva ve formálním a materiálním smyslu²⁴

V materiálním smyslu jsou to vlastně důvody existence určitého pravidla. Tedy situace, jevy, okolnosti, zájmy, zvyklosti, atd. ... Tyto důvody udávají, proč je naše právo takové, jaké je.

Ve formálním smyslu se naopak jedná o formy, které jsou státem uznány a v kterých je správní právo obsaženo. Pro prameny práva ve formálním smyslu se v právní vědě ustálil název jen prameny práva.

1.3.3.2 Druhy pramenů správního práva

Prameny správního práva rozdělujeme do tří skupin. První skupinu tvoří *ústavní zákony, zákony, nařízení*. Do druhé skupiny se řadí *právo Evropské unie a mezinárodní normy*, ať už smlouvy či úmluvy, kterými je Česká republika vázána. *Základní principy a zásady* patří do třetí skupiny.

- *Ústavní zákony, zákony a nařízení*

Ústava a ústavní zákony

Ústavní normy upravují postavení správy a její pravomoc. Ústava byla přijata Českou národní

²³ <http://www.e-polis.cz/pravo/47-subjekty-spravniho-prava-organy-statni-spravy.html>

²⁴ Přednášky z předmětu: Správní právo

radou dne 16. prosince 1992. Vyhlášena ve Sbírce zákonů jako ústavní zákon č.1/1993 Sb. a účinnosti nabyla dnem 1.1. 1993. Novelizována byla ústavními zákony č. 347/1997 Sb., 300/2000 Sb., 448/2001 Sb., 395/2001 Sb. a 515/2002 Sb. Má nejvyšší právní sílu a je nejstabilnějším právním předpisem. Ústava se skládá z preambule a 8 hlav o 113 člancích.

Ústavní zákony jsou právní předpisy s nejvyšší právní silou. Mají přednost před běžným zákonem i před podzákonným právním předpisem vyhláškou či nařízením. Upravují nejdůležitější otázky právního řádu, základní (ústavní) práva, změny Ústavy apod. Ústavní zákony tvoří Ústavní řád České republiky (V ČR se skládá z Ústavy České republiky, Listiny základních práv a svobod a z ústavních zákonů).

Zákony

Zákony jsou rozhodujícím zdrojem právních norem. Z těchto zákonů vyplývá postavení a působnost orgánů státní správy a samosprávy. Jsou vydávány občany přímo voleným zákonodárným sborem. Pouze na základě zákona je možné ukládat povinnosti. Ústavní normy jsou nadřazené nad zákony, které s nimi musí být v souladu. Zákon sám může být zrušen nebo změněn pouze zákonem či ústavním zákonem. Správa má povinnost zákony prosazovat a uskutečňovat je.

Nařízení

Nařízení je v užším významu druhem podzákonného právního předpisu. V širším slova smyslu je nařízení jakýkoliv pokyn, jímž někdo z pozice moci jinému ukládá něco učinit. Nařízení může vydávat vláda, ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy. Vláda je oprávněna vydávat nařízení k provedení zákona a v jeho mezích, ministerstva a jiné správní úřady nikoli. Oni mohou vydávat právní předpisy, ale jsou-li k tomu zákonem zmocněny. Subjekt, který nařízení vydává je oprávněn jej kdykoliv změnit či zrušit. V případě nově vydaného právního předpisu vyšší síly, který by byl v rozporu s nařízením, je subjekt vydávající nařízení jej zrušit, nebo změnit. Nařízení nemůže upravovat věci, které jsou vyhrazeny pouze zákonu. Může upravovat věci, které zákonodárce neshledal jako podstatné z hlediska zákonné formy, a tudíž je neupravil. Nařízení musí být opřeno o zákon a je vždy obecné.²⁵

²⁵ Přednášky z předmětu: Správní právo

-
- *Právo Evropské unie a mezinárodní smlouvy*

Mezinárodní smlouvy

Každý stát musí plnit povinnost a dodržovat závazky plynoucí z pravidel mezinárodního práva. Stát musí dbát na to, aby vnitrostátní normy nebyly v rozporu s mezinárodními a musí vést jejich tvorbu tak, aby napomáhala jejich plnění.

Právo Evropské unie

Právo Evropské unie tvoří samostatnou kapitolu. Je nutné, aby směrnice EU byly zapracovány do právního řádu ČR.

- *Zásady a principy práva*

Role zásad a principů práva je pouze pomocná, výkladová. Platnost je nezávislá na jakýchkoliv formálních znacích. Bývají zakotveny v mezinárodních dokumentech. Obvykle se užívají principy právního státu, rovnosti, nediskriminace a spravedlnosti.

1.4 Členění práva

Základní členění správního práva se nachází v tom, že ho rozdělujeme na část *obecnou* a část *zvláštní*.

1.4.1 Obecná a zvláštní část správního práva

Správní právo členíme na dvě části. Na část obecnou a zvláštní.

Obecná část neboli *obecné správní právo* obsahuje zásady, pojmy, právní instituty a úpravy, které platí pro veškerou veřejnou správu. Zahrnuje tedy všechno společné, typické a obecně platné. Tato část tvoří základ i pro jiné obory veřejného práva, které jsou v působnosti správních úřadů (např. právo finanční, právo životního prostředí či právo sociálního zabezpečení).²⁷

Zvláštní část správního práva je označovaná jako hmotné správní právo. Zahrnuje v sobě hmotněprávní úpravu v rámci jednotlivých správních odvětví, tedy oborů činnosti veřejné správy. Tuto úpravu můžeme nalézt v mnoha právních předpisech různé právní síly. Svou

²⁷ HENDRYCH, D. a kol., *Správní právo. Obecná část*, 6.vyd., Praha: C. H. Beck 2006, str. 861, ISBN 80-7179-442-2

povahou sem patří i průřezová úprava práva hospodářského, práva komunálního, atd.²⁸

Dalším členěním správního práva, které se často užívá je rozlišení na právo *hmotné* a *procesní*.

1.4.2 Hmotné a procesní správní právo²⁹

Normy, které obsahově upravují činnost správních orgánů, respektive které stanoví požadavky na plnění úkolů veřejné správy, označujeme za *právo hmotné*.

Právo procesní v širším významu stanovuje normy správního práva, jež upravují organizaci a působnost správních úřadů a orgánů, a to i řízení před nimi. *V užším slova smyslu* se pak jedná o úpravu správního řízení ve věci externího rozhodování správních orgánů.

1.5 Správní řád

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „správní řád“), je základním pramenem úpravy správního práva ČR.

Tento zákon upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy (dále jen "správní orgán").³⁰

Správní řád popisuje úvodní ustanovení, správní orgány a účastníky řízení, průběh řízení, přezkum rozhodnutí, výkon rozhodnutí, exekuce a zvláštní ustanovení o správním řízení.

1.5.1 Působnost správního řádu

Působnost správního řádu je vymezena *pozitivně*, kdy se vztahuje na řízení, v němž se v oblasti státní správy rozhoduje o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech občanů a organizací, není-li zvláštním zákonem stanoveno jinak.³¹

Negativní působnost se vztahuje na oblasti, kde nelze aplikovat postupy, které souvisí s podřízeností. Nevztahuje se na rozhodování ve věcech organizační, služební a pracovní

²⁸ HENDRYCH, D. a kol., *Správní právo. Obecná část*, 6.vyd., Praha: C. H. Beck 2006, str. 861, ISBN 80-7179-442-2

²⁹ Přednášky z předmětu: Správní právo

³⁰ Zákon č.500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, §1 odst. 1

³¹ Materiály, které slouží pro vzdělávání pracovníků Obecního živnostenského úřadu v Chrudimi

podřízenosti. Neupravuje rozhodování ve vztazích mezi zakladateli státních podniků a státními podniky. Nevztahuje se také na projednávání a vyřizování petic a stížností a na oznámení fyzických a právnických osob.³²

Zvláštní předpisy mají před správním řádem přednost. Jedná se zejména o předpisy, které obměňují obecnou úpravu správního řízení a ty, které stojí mimo obecnou úpravu.

1.6 Správní řízení

Jednou z nejzákladnějších forem činnosti veřejné správy je vydávání správních aktů. Postup při vydávání správních aktů nazýváme správním řízením. Jedná se o určitý způsob výkonu státní moci směřující k vydání správního aktu, který musí být upraven zákonem.³³

Správní řízení je postup správního orgánu, jehož účelem je vydání rozhodnutí, jímž se určité věci zakládají, mění nebo ruší práva či povinnosti jmenovitě určené osoby. Také se jím prohlašuje, že daná osoba právo nebo povinnost má anebo nemá.

Řízení je postup mezi rozhodujícím správním orgánem a účastníky řízení. Jde o procesněprávní vztahy, z nichž mají vzniknout nějaká nová práva a povinnosti.³⁴

Je procesem aplikace hmotného správního práva. Jde vlastně o postup, při němž jednatele veřejné správy rozhodují o právních poměrech adresátů veřejné správy. Adresáti veřejné správy se nazývají účastníci správního řízení.

Správní řízení je postup, při kterém správní orgán rozhoduje o právních poměrech fyzických právnických osob v konkrétně daných záležitostech. Správní orgán vydává, ruší a mění správní akty, popřípadě vynucuje povinnosti těmito akty uložené.

Správní řízení je většinou písemné, ústní jednání nařídí správní orgán tehdy, předepíše-li to zákon.

³² Materiály, které slouží pro vzdělávání pracovníků Obecního živnostenského úřadu v Chrudimi

³³ KINDL, M., KRAMÁŘ, K., RAJCHL, J., TELECKÝ, D., *Základy správního práva*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, str. 327, ISBN 80-7380-011-X

³⁴ KINDL, M., KRAMÁŘ, K., RAJCHL, J., TELECKÝ, D., *Základy správního práva*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, str. 327, ISBN 80-7380-011-X

Správní řízení je procesem:³⁵

- jehož výsledkem je správní akt
- v němž se osoby, jejichž práv a povinností se věc týká, podílejí na řízení a tvorbě obsahu rozhodnutí, a k tomu jsou vybaveny procesními právy a povinnostmi
- který probíhá v právních formách od zahájení řízení, přes zajišťování podkladů pro rozhodnutí a jeho vydání, použití prostředků k jeho přezkoumání, až po případnou exekuci.

1.6.1 Subjekty správního řízení

Subjekty správního řízení jsou nositelé určitých procesních práv a povinností. Tito nositelé mají vliv na průběh správního řízení.

Dělíme je na tři skupiny³⁶ :

1. hlavní subjekty řízení – do této skupiny patří správní orgány, které na základě své pravomoci řízení vedou. Dále do hlavních subjektů řízení řadíme účastníky řízení, jejichž práv a povinností se řízení týká a kteří se na řízení a rozhodování podílejí. Ke správnímu řízení je vždy nutný správní orgán a alespoň jeden účastník.
2. zvláštní nebo další subjekty řízení – do správního řízení se pravidelně zapojují i další správní orgány a osoby, jimž je též dán prostor pro prosazování jejich zájmů, nebo jimž zákon ukládá či umožňuje, aby určité zájmy chránily a prosazovaly. Příkladem mohou být osoby, které se přihlásí správnímu orgánu, který vede sporné řízení, mají-li zájem na jeho výsledku.
3. „zúčastnění na řízení“ – např. zástupci účastníků, svědci, tlumočníci aj. Ty už nelze označit za subjekty řízení, protože vlastním jménem nemohou řízení ovlivňovat, nehájí své zájmy a nejsou nositeli procesních práv a povinností ve vztahu k předmětu řízení.

³⁵ HENDRYCH, D. a kol., *Správní právo. Obecná část*, 6.vyd., Praha: C. H. Beck 2006, str. 861, ISBN 80-7179-442-2

³⁶ HENDRYCH, D. a kol., *Správní právo. Obecná část*, 6.vyd., Praha: C. H. Beck 2006, str. 861, ISBN 80-7179-442-2

2 Zásady správního řízení

V této kapitole se věnuji základním zásadám správního řízení. Jaké zásady se používají, kdy se používají a především se zabývám jejich významem.

2.1 Zásady správního řízení

Základní pravidla správního řízení se promítají i do dalších ustanovení správního řádu. Jsou důležitá pro jejich výklad. Uplatňují se samostatně i bezprostředně. Regulují chování subjektů správního řízení, zejména správních úřadů. Některé zásady správního řízení vycházejí přímo z ústavního výkonu veřejné správy.

Jednotlivé zásady nestojí izolovaně, ale je nutno je chápat vždy v jejich vzájemné souvislosti. V jednotlivých správních řízeních se zásady uplatňují s různou intenzitou³⁷.

Všechny zásady musí být v rovnováze a uplatňovány současně, s hledáním nejvhodnějšího řešení.

Zásady správního řízení vyjadřují jakousi osnovu, kterou je celý proces vytvořen. Jejich úprava má pro ustanovení správního řádu dvojitý význam: jednak působí jako jiné právní normy (jejich porušením nebo nenaplněním jsou způsobeny určité vady řízení), a jednak jsou nástrojem výkladu jednotlivých ustanovení (aplikace zákona jako celku i jeho jednotlivých pravidel by měla být v souladu se zásadami).

³⁷ SVOBODA, P., Ústavní základy správního řízení v České republice. Právo na spravedlivý proces a české správní řízení, Praha: Linde, a. s., 2007, str. 359, ISBN 978-80-7201-676-1

2.1.1 Druhy zásad:

Do této části bakalářské práce jsem vybrala pouze některé druhy zásad, kterými se řídí správní řízení.

1. zásada zákonnosti (legality)
2. zásada zákazu zneužití správního uvážení
3. zásada ochrany dobré víry
4. zásada ochrany veřejného zájmu
5. zásada individuálního posouzení každé věci
6. zásada materiální pravdy
7. zásada veřejné správy jako služby
8. zásada smírného vyřízení věci
9. zásada hospodárnosti a rychlosti řízení
10. zásada rovnosti a nestrannosti
11. zásada spolupráce správních orgánů
12. zásada dispoziční
13. zásada oficiality
14. zásada zjištění skutkového stavu věci
15. zásada jednotnosti řízení

2.1.1.1 Zásada zákonnosti

Správní orgán postupuje v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu (dále jen „právní předpisy“). Kde se v tomto zákoně mluví o zákoně, rozumí se tím též mezinárodní smlouva, která je součástí právního řádu.³⁸

Tato zásada je obsažena v §2 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Vychází z čl. 2 odst. 2 Listiny základních lidských práv a svobod.

Zásada zákonitosti je tedy jednou z nejdůležitějších zásad, která prostupuje celou veřejnou správou. Je základním principem činnosti veřejné správy.

Je též nazývána zásadou legality, neboť správní orgán musí vždy jednat v souladu se zákony a

³⁸ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, §2 odst. 1

jinými obecně závaznými právními předpisy.

Touto zásadou je vázána všechna činnost veřejné správy.

2.1.1.2 Zásada zákazu zneužití správního uvážení

Správní orgán uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena.³⁹

Jedním z pilířů právního státu je zásada zákazu zneužití správního uvážení. Zákon dává správnímu orgánu možnost rozhodnout se, jestli určité kroky učiní či nikoli, např. jestli vydá povolení či nikoliv apod.

Správní orgány mohou podle tohoto ustanovení **uplatňovat svou pravomoc pouze k těm účelům, k nimž jim byla zákonem svěřena, a v rozsahu, v jakém jim byla svěřena**. Tato zásada v předchozím správním řádu upravena výslovně nebyla, vyplývá nicméně již ze zásady legality. Jsou-li správní orgány obecně vázány právními předpisy, pak tato zásada samozřejmě musí platit i pro výkon, resp. způsob výkonu jejich pravomocí, tedy při používání právních prostředků, které slouží k výkonu působnosti. **Správní orgány jsou při výkonu svých pravomocí vázány** jak jejich zákonem stanoveným rozsahem, tak i jejich účelem (smyslem, cílem). Správní orgány si tedy především **nemohou výkladem právních předpisů rozšiřovat své kompetence** a jednat a rozhodovat ve věcech, které jim podle zákona nepřísluší.⁴⁰

2.1.1.3 Zásada ochrany dobré víry

Správní orgán šetří práva nabytá v dobré víře, jakož i oprávněné zájmy osob, jichž se činnost právního orgánu v jednotlivém případě dotýká (dále jen „dotčené osoby“), a může zasahovat do těchto práv jen za podmínek stanovených zákonem a v nezbytném rozsahu.⁴¹

Práva nabytá v dobré víře vznikají zejména ze správních rozhodnutí. Podle § 67 odst. 1 správního řádu správní orgán rozhodnutím zakládá, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby v určité věci. Nebo v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá, a podle § 73 odst. 2 je pravomocné rozhodnutí závazné pro

³⁹ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, §2 odst. 2

⁴⁰ <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6218190>

⁴¹ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, §2 odst. 3

účastníky a pro všechny správní orgány (zásada materiální právní moci). Ochrana práv nabytých v dobré víře z pravomocných správních rozhodnutí je proto ve správním řádu zdůrazňována zejména u mimořádných opravných prostředků, tedy takových opravných prostředků, jejichž předmětem jsou pravomocná rozhodnutí. To je zejména případ ustanovení § 94 odst. 4 a 5, které se týkají vedení přezkumného řízení. Zásada ochrany práv nabytých v dobré víře je zdůrazněna rovněž v ustanovení § 100 odst. 5 a v § 102 odst. 7. Ochrana práv nabytých v dobré víře není vázána jen na pravomocná správní rozhodnutí, ale na veřejnoprávní akty obecně, tedy i na úkony správních orgánů prováděné podle části čtvrté správního řádu. Praktické je zejména u osvědčovacích aktů, které autoritativním způsobem osvědčují existenci určitých skutečností (např. osvědčení o státním občanství).⁴²

2.1.1.4 Zásada ochrany veřejného zájmu

Správní orgán dbá, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem a aby odpovídalo okolnostem daného případu, jakož i na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.⁴³

Správní orgán dbá na to, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem. Zásada ochrany veřejného zájmu **neznamená, že by správní orgány měly veřejný zájem samy definovat a rozhodovat o tom co je a co není veřejný zájem.** Vzhledem k tomu, že správní orgány postupují v souladu se zákony a právními předpisy, pravomoc uplatňují jen k svěřeným účelům a ve svěřeném rozsahu (veřejná správa je činností podzákonnou, která spočívá zejména v aplikaci zákonů), není možné, aby správní orgán při výkonu své působnosti vytvářel nějaký úplně nový "veřejný zájem", který právní úprava vůbec nezná. Překročil by meze své kompetence a tím i zásadu legality, resp. zásadu zákazu zneužití pravomoci. V případě odkazu na veřejný zájem v § 2 odst. 4 nejde také o odkaz na jakýsi abstraktní veřejný zájem, ale **jde vždy o konkrétní veřejné zájmy, které vyplývají z právní úpravy.** Jakýsi univerzální, obecně platný a všem společný veřejný zájem ostatně ani neexistuje. "Soulad přijatého řešení s veřejným zájmem" zahrnuje tedy **proces hledání a nalézání jednotlivých veřejných zájmů,** které jsou již vyjádřeny v právních předpisech.

⁴² <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6218190>

⁴³ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, §2 odst. 4

Zpravidla v úvodních ustanoveních právních předpisů deklarujících účel právní úpravy - zájem na ochraně životního prostředí, zájem na ochraně veřejného zdraví atd.⁴⁴

2.1.1.5 Zásada individuálního posouzení každé věci

Tato zásada zdůrazňuje význam zvláštních okolností každého případu.

2.1.1.6 Zásada materiální pravdy

Podklady pro vydání rozhodnutí opatřuje správní orgán. Jestliže to nemůže ohrozit účel řízení, může na požádání účastníka správní orgán připustit, aby za něj podklady pro vydání rozhodnutí opatřil tento účastník. Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, jsou účastníci povinni při opatrování podkladů pro vydání rozhodnutí poskytovat správnímu orgánu veškerou potřebnou součinnost.⁴⁵

Správní orgán je povinen zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu. V řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost, je správní orgán povinen i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být povinnost uložena.⁴⁶

Zásada materiální pravdy tedy zjišťuje skutkový stav bez důvodných pochybností. Správní orgán je povinen prověřit pravdivý stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti a to pouze v rozsahu, jenž je nezbytný pro rozhodnutí. Orgán je povinen vycházet ze spolehlivě zjištěného stavu věci, kdy musí přesně zjistit skutkový stav věci.

Správní orgán musí využívat důkazní prostředky tak, aby byl objasněn skutečný stav věci, který navíc musí být objasněn rychle a hospodárně.

Jestliže provede správní orgán důkaz, který je nadbytečný a který zdrží řízení, dopustí se špatného úředního postupu.

2.1.1.7 Zásada veřejné správy jako služby

Veřejná správa je službou veřejnosti. Každý, kdo plní úkoly vyplývající z působnosti správního orgánu, má povinnost se k dotčeným osobám chovat zdvořile a podle možností jim

⁴⁴ <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6218190>

⁴⁵ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, §50 odst. 2

⁴⁶ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, §50 odst. 3

vycházet vstříc.⁴⁷

Veřejnou správou se rozumí služba veřejnosti.

Povinností správního orgánu je tedy poskytnutí dostatečných informací a poučení dotčeným osobám. Správní orgán musí upozornit dotčené osoby o nedostatcích v podání, o právech a povinnostech v průběhu řízení. Je-li porušena poučovací povinnost, jedná se o vadu řízení a rozhodnutí je nezákonné. Ve správním řádu jsou zakotveny i zásady slušného chování či etické zásady. Každý pracovník by měl být vstřícný a zdvořilý ke všem osobám stejně, aby nebyla žádná osoba upřednostňována.

2.1.1.8 Zásada smírného vyřízení věci

Pokud to povaha projednávané věci umožňuje, pokusí se správní orgán o smírné odstranění rozporů, které brání řádnému projednání a rozhodnutí dané věci.⁴⁸

Připouští-li to povaha věci, mohou účastníci mezi sebou uzavřít smír (dohodu). Návrh na smírné řešení sporu musí být zaznamenán ve správním spise formou protokolu, čestného prohlášení či jiného procesního úkonu. Ve správním spise musí být také doloženo vyjádření stran sporu.

Správní orgán se o smír pokoušet nemusí v případě, když je předem jisté, že by byl takový pokus neúčelný. O smír se nepokusí ani tehdy, kdyby to znamenalo rozpor s dobrými mravy nebo v případě, že by to způsobilo újmu na rychlosti či hospodárnosti řízení.

2.1.1.9 Zásada hospodárnosti a rychlosti řízení

Správní orgán vyřizuje věci bez zbytečných průtahů. Nečiní-li správní orgán úkony v zákonem stanovené lhůtě nebo ve lhůtě přiměřené, není-li zákonná lhůta stanovena, použije se ke zjednání nápravy ustanovení o ochraně před nečinností.⁴⁹

Správní orgán postupuje tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady, a dotčené osoby co možná nejméně zatěžuje. Podklady od dotčené osoby vyžaduje jen tehdy, stanoví-li tak právní

⁴⁷Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 4 odst. 1

⁴⁸ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 5

⁴⁹ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 6 odst. 1

předpis. Lze-li však potřebné údaje získat z úřední evidence, kterou správní orgán sám vede, a pokud o to dotčená osoba požádá, je povinen jejich obstarání zajistit. Při opatřování údajů podle tohoto ustanovení má správní orgán vůči třetím osobám, jichž se tyto údaje mohou týkat, stejné postavení jako dotčená osoba, na jejíž požádání údaje opatřuje.⁵⁰

Zásada hospodárnosti a rychlosti řízení je důležitou zásadou při činnosti správního orgánu. Tato zásada znamená vyřízení věci bez zbytečných průtahů. Věc by měla být vyřízena ve stanovených lhůtách. Nutností je postupovat tak, aby nevznikaly zbytečné náklady. Úřad si sám zajistí potřebné podklady. Podklady od dotčené osoby smí vyžadovat tehdy, stanoví-li tak právní předpis.

Správní orgán nesmí shromažďovat ty důkazy, které jsou nadbytečné, může-li stejného účelu dosáhnout mnohem rychleji a efektivněji. Dále musí postupovat tak, aby jeho postup co nejméně zatěžoval dotčené osoby.

2.1.1.10 Zásada rovnosti a nestrannosti

Dotčené osoby mají při uplatňování svých procesních práv rovné postavení. Správní orgán postupuje vůči dotčeným osobám nestranně a vyžaduje od všech dotčených osob plnění jejich procesních povinností rovnou měrou.⁵¹

Tam, kde by rovnost dotčených osob mohla být ohrožena, správní orgán učiní opatření potřebná k jejímu zajištění.⁵²

Jedná se o rovnost dotčených osob při uplatnění procesních práv. Správní orgán má povinnost postupovat vůči dotčeným osobám nestranně.

Měly by být zajištěny takové prostředky, aby např. osoby se zdravotním postižením, jenž jsou v řízení handicapovány, mohly řádně uplatňovat svá práva. Všechny dotčené osoby jsou si ve svých procesních právech a povinnostech rovny. To znamená, že správní orgán nesmí žádnou osobu protěžovat. Nezáleží na tom, zda se jedná o osoby fyzické, právnické či o organizační složku státu.

⁵⁰ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 6 odst. 2

⁵¹ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 7 odst. 1

⁵² Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 7 odst. 2

2.1.1.11 Zásada spolupráce správních orgánů

Správní orgány vzájemně spolupracují v zájmu dobré správy.⁵³

Zásada spolupráce správních orgánů zajišťuje součinnost postupu správních orgánů v zájmu dobré správy. Správní orgán zaručuje správnost vzájemného souladu všech postupů, které probíhají současně a týkají se práv nebo povinností dotčené osoby.

Správní orgány dbají vzájemného souladu všech postupů, které probíhají současně a souvisejí s týmiž právy nebo povinnostmi dotčené osoby. Na to, že současně probíhá více takových postupů u různých správních orgánů nebo u jiných orgánů veřejné moci, je dotčená osoba povinna správní orgány bezodkladně upozornit.⁵⁴

Dotčená osoba je povinna upozornit na to, že současně probíhá více postupů u různých správních orgánů nebo u jiných orgánů veřejné moci.

Správní orgány dále musí spolupracovat navzájem v rámci tzv. „dobré správy“. V případě, že se určitý správní orgán dozví o skutečnosti, která je důvodem zahájení řízení, musí ji oznámit tomu správnímu orgánu, který je povinen učinit v dané věci opatření. Jedná se o informační povinnost. Když informační povinnost poruší, je mu uložena sankce za nesplnění povinnosti.

2.1.1.12 Zásada dispoziční

Řízení o žádosti je zahájeno dnem, kdy žádost nebo jiný návrh, kterým se zahajuje řízení (dále jen "žádost"), došel věcně a místně příslušnému správnímu orgánu.⁵⁵

Pokud ze zákona nebo z povahy věci vyplývá, že žádost může podat jen více žadatelů společně, není třeba, aby podání byla učiněna současně. Pro zahájení řízení je rozhodné, kdy tak učinil poslední z nich; správní orgán o zahájení řízení ostatní žadatele vyrozumí.⁵⁶

Zásada dispoziční vyjadřuje princip, že řízení nebo některá jeho část nemůže být zahájena bez úkonu účastníka. Například odvolací řízení nikdy nemůže být zahájeno bez účastníkov

⁵³ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 8 odst. 2

⁵⁴ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 8 odst. 1

⁵⁵ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 44 odst. 1

⁵⁶ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 44 odst. 2

úkonu, naopak řízení o uložení pokuty zahajuje správní orgán bez žádosti.

2.1.1.13 Zásada oficiality

Řízení z moci úřední je zahájeno dnem, kdy správní orgán oznámil zahájení řízení účastníkovi uvedenému v § 27⁵⁷ odst. 1 doručením oznámení nebo ústním prohlášením, a není-li správnímu orgánu tento účastník znám, pak kterémukoliv jinému účastníkovi. Oznámení musí obsahovat označení správního orgánu, předmět řízení, jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis oprávněné úřední osoby.⁵⁸

Jestliže je v řízení z moci úřední více účastníků uvedených v § 27 odst. 1, má pro zahájení řízení význam oznámení o zahájení řízení prvním z nich. Těm, kterým se nepodařilo zahájení řízení oznámit, ustanoví správní orgán opatrovníka; usnesení o ustanovení opatrovníka se doručuje veřejnou vyhláškou.⁵⁹

Oznámení o zahájení řízení může být spojeno s jiným úkonem v řízení.⁶⁰

Zásada oficiality je uplatněna, zahajuje-li se řízení, nebo jeho část z moci úřední.

2.1.1.14 Zásada zjištění skutkového stavu věci

Nevyplyvá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.⁶¹

Správní orgán musí zjistit skutkový stav věci bez důvodných pochybností.

Pokud jde o rozsah zjišťování, odkazuje citované ustanovení na zákonnost, sledování účelů svěřené pravomoci, ochranu práv osob, nabytých v dobré víře a jejich oprávněných zájmů,

⁵⁷Účastníky řízení (dále jen "účastník") jsou:

a) v řízení o žádosti žadatel a další dotčené osoby, na které se pro společenství práv nebo povinností s žadatelem musí vztahovat rozhodnutí správního orgánu;

b) v řízení z moci úřední dotčené osoby, jimž má rozhodnutí založit, změnit nebo zrušit právo anebo povinnost nebo prohlásit, že právo nebo povinnost mají anebo nemají.

⁵⁸ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 46 odst. 1

⁵⁹ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 46 odst. 2

⁶⁰ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 46 odst. 3

⁶¹ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 3

přiměřenost při rozhodování, soulad s veřejným zájmem, specifické okolnosti případu a na materiální rovnost – při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů by neměly při rozhodování vznikat nedůvodné rozdíly (§2). V řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost, je správní orgán i bez návrhu povinen zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i neprospěch toho, komu má být povinnost uložena.⁶²

2.1.1.15 Zásada jednotnosti řízení

Tato zásada vymezuje správní řízení jako jeden procesní celek, v jehož rámci může účastník řízení uplatňovat své návrhy, připomínky, vyjádření nebo doplnění, a také správní orgán v jeho rámci shromažďuje podklady pro rozhodnutí a činí potřebné úkony.

Princip jednoty řízení znamená, že celé řízení tvoří jeden celek, a procesní úkony lze proto činit v zásadě kdykoliv. Získá-li osoba obviněná z přestupku důkaz o své nevině, jistě jej může použít v kterékoliv fázi řízení o přestupku.⁶³

2.1.2 Srovnání některých zásad

2.1.2.1 Zásada materiální pravdy X zásada formální pravdy

Zásada materiální pravdy dává správnímu orgánu povinnost zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu. V řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost, správní orgán musí i bez návrhu prošetřit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být povinnost uložena.

Naopak *zásada formální pravdy* říká, že správní orgán může vzít za svá skutková zjištění shodná tvrzení účastníků.

⁶² HENDRYCH, D. a kol., *Správní právo. Obecná část*, 6.vyd., Praha: C. H. Beck 2006, str. 861, ISBN 80-7179-442-2

⁶³ KINDL, M., KRAMÁŘ, K., RAJCHL, J., TELECKÝ, D., *Základy správního práva*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, str. 327, ISBN 80-7380-011-X

Tabulka 1 - Srovnání zásady materiální pravdy se zásadou formální pravdy

Název zásady	Co zásada vyjadřuje
Zásada materiální pravdy	Správní orgán je povinen zjistit před vydáním rozhodnutí přesně a úplně skutečný stav věci není přitom vázán jen návrhy účastníků řízení.
Zásada formální pravdy	Správní orgán se může při zjišťování podkladů pro rozhodnutí spokojit s tím, co uvádějí jako skutkovou podstatu účastníci řízení.

Zdroj: vlastní zpracování

2.1.2.2 Zásada vyšetřovací X zásada projednací

Ve správním řízení se postupuje podle *zásady vyšetřovací*. Podklady pro vydání rozhodnutí si opatřuje správní orgán sám. Je povinen si zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu.

Podle *zásady projednací*, ve sporném řízení vychází správní orgán z důkazů, které byly účastníky navrženy. Pokud tyto důkazy nepostačují, může správní orgán provést i důkazy jiné. Neoznačí-li účastníci správního řízení důkazy, které jsou potřebné k prokázání jejich tvrzení, vychází správní orgán z důkazů, které byly provedeny.

Tabulka 2 - Srovnání zásady vyšetřovací se zásadou projednací

Název zásady	Co zásada vyjadřuje
Zásada vyšetřovací	Správní orgán určuje způsob a rozsah zjišťování. Jeho povinností je zjištění skutečného stavu věci z moci úřední
Zásada projednací	Účastník řízení je povinen pomáhat orgánu při zjišťování poznatků o rozhodné skutečnosti

Zdroj: vlastní zpracování

2.1.2.3 Zásada oficiality X zásada dispoziční

Správní řízení, nebo jeho část, které je zahájeno z moci úřední, se řídí **zásadou oficiality**. Tato zásada je obsažena v § 46 správního řádu, blíže je tato zásada popsána v bodu 3.2.1.13

Oproti tomu **zásada dispoziční** znamená, že řízení, nebo některá jeho část nemůže být zahájena bez úkonu účastníka. Tento princip je obsažen v bodě 3.2.1.12.

Tabulka 3 - Srovnání zásady oficiality se zásadou dispoziční

Název zásady	Co zásada vyjadřuje
Zásada oficiality	Správní řízení je zahájeno z moci úřední, dle § 46 Správního řádu.
Zásada dispoziční	Správní řízení nemůže být zahájeno bez úkonu účastníka, dle § 44 a § 45 Správního řádu.

Zdroj: vlastní zpracování

2.1.3 Srovnání základních zásad správního řízení, dle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů s původním zákonem č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád)

Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) byl v době svého vzniku nadčasový. Byl platný více jak 30 let. Který zákon se „udrží“ tak dlouho. Přestože byla tato původní úprava zákona přelomová, byl zákon zrušen a na jeho místo nastoupil dne 24. září 2004 nový správní řád, publikovaný ve Sbírce zákonů pod číslem 500.

Nový správní řád upřesnil správní řízení. Nová úprava správního řízení se v podstatě dotkla všech organizací a fází správního řízení. Významnou úpravou prošly i zásady správního řízení. Některé principy správního řízení, které byly v původním zákoně zakotveny, byly nově formulovány, upraveny. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, obsahuje úplně nové definice řady zásad správního řízení, které nebyly dosud publikovány. Tyto nové zásady vychází z obecné právní teorie.

Předchozí správní řád se vztahoval jen na tzv. formální správní řízení, a to ještě jen v oblasti státní správy a obsahoval základní procesní zásady. Kromě toho se tato základní pravidla řízení vztahovala jen na vydávání správních úkonů nemajících povahu správních rozhodnutí podle § 46, a to jen "přiměřeně". K ideovým zdrojům patřily při koncipování základních zásad činnosti správních orgánů vedle Ústavy a Listiny základních práv a svobod zejména některé dokumenty mezinárodního, resp. evropského práva, a to především Úmluva Rady Evropy o ochraně lidských práv a základních svobod a některá doporučení Výboru ministrů Rady Evropy týkající se tzv. evropského správního práva.⁶⁴

⁶⁴ <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6218190>

2.1.3.1 Srovnání základních zásad

- **Zásada legality**

Zásadu legality formuluje zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) v ustanovení § 3 odst. 1, jako povinnost správních orgánů postupovat v řízení v souladu se zákony a jinými právními předpisy.

Zásada legality, kterou obsahuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, bere ohled na vstup České republiky do Evropské unie. Tento vstup pokládá jako povinnosti postoupit nejen v souladu s vnitrostátními normami, ale i mezinárodními ratifikovanými smlouvami, které jsou součástí právního řádu.

- **Zásada materiální pravdy**

V novém správním řádu je zásada materiální pravdy zakotvena jak v obecném významu, tak konkrétně pro správní řízení.

Na rozdíl od původní úpravy zákonodárce jednoznačně formuloval, že povinnost správního orgánu řádně objasnit skutečný stav věci není absolutní.

Správní řád formuluje povinnost správnímu úřadu nadřadit zásadu rychlosti a hospodárnosti nad zásadu materiální pravdy s výjimkou případů zákonem výslovně stanovených.

Zákon v souvislosti se zásadou materiální pravdy obecně stanoví, že podklady pro vydání rozhodnutí opatřuje správní orgán (§ 50). Tomu odpovídá i § 6, podle kterého správní orgán vyžaduje podklady od dotčené osoby jen tehdy, stanoví-li tak právní předpis. Správní řád nicméně současně v § 50 připouští, aby na požádání opatřil podklady pro vydání rozhodnutí sám účastník řízení. Jak konkrétně má být naplněna zásada materiální pravdy ve správním řízení, stanoví správní řád zejména v § 50 odst. 3. Podle něj je správní orgán především povinen zjistit všechny okolnosti, důležité pro ochranu veřejného zájmu. Nejde o nějaký všeobecný veřejný zájem, ale o jednotlivé dílčí veřejné zájmy, které se dotýkají předmětu správního řízení.⁶⁵

⁶⁵ <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6228098&hledej=z%E1sada+%E8innosti>

- **Zásada součinnosti**

Zásady, které se vztahují k součinnosti správního orgánu s účastníky řízení, byly ve správním řádu upřesněny a rozvinuty. V § 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, jsou stanoveny zásady vztahu správního orgánu k dotčené osobě. Veřejná správa je definována jako služba veřejnosti. Správní úřad by měl prostřednictvím svých orgánů dotčeným osobám vycházet maximálně vstřícně. Jde o snahu včlenit do zákona zásady slušného chování, etiky a jiných zásad.

Nové usnesení je formulováno v ustanovení § 50 odst. 2 správního řádu a to povinností účastníků při opatřování podkladů pro vydání rozhodnutí, poskytovat správnímu orgánu součinnost.

- **Zásada dispoziční a zásada oficiality**

Na rozdíl od předchozí právní úpravy upřesňuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, obě zásady, které se vztahují k zahájení řízení. Každou zásadu upravuje zvlášť. Zahájení řízení o žádosti (§ 44 a § 45 správního řádu) a zahájení řízení z moci úřední (§ 46 správního řádu). Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) zahájení řízení upravoval stručně v § 18, aniž by upravoval zahájení řízení o žádosti a zahájení z moci úřední.

- **Zásada vyhledávací (vyšetřovací) a zásada projednací**

Ze znění ustanovení § 32 odst. 2, § 33 odst. 1 a § 34 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) vyplývalo, že odpovědnost za shromažďování důkazů nese správní orgán, a tudíž správní řízení vycházelo ze **zásady vyhledávací** (vyšetřovací).

V platné úpravě správního řádu je upravena rozdílnost mezi řízením o žádosti a řízením z moci úřední. Nemůže-li to ohrozit účel řízení, může na požádání účastníka správní orgán připustit, aby za něj podklady pro vydání rozhodnutí opatřil tento účastník. Tento postup může správní orgán akceptovat pouze v zájmu urychlení řízení. Nesmí ho však použít, pokud to neohrozí účel řízení, zejména porušením zásady rovnosti účastníků řízení. Také v tomto případě je správní orgán povinen důkazy předkládané účastníkem jako podklady pro vydání rozhodnutí zkoumat a to z pohledu jejich věrohodnosti, správnosti a úplnosti.

Tabulka 4 – Srovnání zásady dispoziční a oficiality

Název zásada	Zásada oficiality a zásada dispoziční
<p>Paragraf zákona č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů</p>	<p>§44</p> <p>Zahájení řízení o žádosti</p> <p>(1) Řízení o žádosti je zahájeno dnem, kdy žádost nebo jiný návrh, kterým se zahajuje řízení (dále jen "žádost"), došel věcně a místně příslušnému správnímu orgánu.</p> <p>(2) Pokud ze zákona nebo z povahy věci vyplývá, že žádost může podat jen více žadatelů společně, není třeba, aby podání byla učiněna současně. Pro zahájení řízení je rozhodné, kdy tak učinil poslední z nich; správní orgán o zahájení řízení ostatní žadatele vyrozumí.</p> <p>§45</p> <p>Žádost</p> <p>(1) Žádost musí mít náležitosti uvedené v § 37 odst. 2 a musí z ní být patrné, co žadatel žádá nebo čeho se domáhá. Žadatel je dále povinen označit další jemu známé účastníky.</p> <p>(2) Nemá-li žádost předepsané náležitosti nebo trpí-li jinými vadami, pomůže správní orgán žadateli nedostatky odstranit na místě nebo jej vyzve k jejich odstranění, poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu a poučí jej o následcích neodstranění nedostatků v této lhůtě; současně může řízení přerušit (§ 64).</p> <p>(3) Žádost nesmí být zjevně právně nepřipustná. Takovou žádost správní orgán neprojednává a řízení zastaví (§ 66). Usnesení se oznamuje účastníkům, kteří byli o zahájení řízení uvědoměni.</p> <p>(4) Žadatel může zúžit předmět své žádosti nebo vzít žádost zpět; toto právo nelze uplatnit v době od vydání rozhodnutí správního orgánu</p> <p>§46</p> <p>Zahájení řízení z moci úřední</p> <p>(1) Řízení z moci úřední je zahájeno dnem, kdy správní orgán oznámil zahájení řízení účastníkovi uvedenému v § 27 odst. 1 doručením oznámení nebo ústním prohlášením, a není-li správnímu orgánu tento účastník znám, pak kterémukoliv jinému účastníkovi. Oznámení musí obsahovat označení správního orgánu, předmět řízení, jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis oprávněné úřední osoby.</p> <p>(2) Jestliže je v řízení z moci úřední více účastníků uvedených v § 27 odst. 1, má pro zahájení řízení význam oznámení o zahájení řízení prvním z nich. Těm, kterým se nepodařilo zahájení řízení oznámit, ustanoví správní orgán opatrovníka; usnesení o ustanovení opatrovníka se doručuje veřejnou vyhláškou.</p> <p>(3) Oznámení o zahájení řízení může být spojeno s jiným úkonem v řízení.</p>
<p>Paragraf zákona č. 71/1967, Sb., o správním řízení, (správní řád)</p>	<p>§ 18</p> <p>(1) Řízení se zahajuje na návrh účastníka řízení nebo z podnětu správního orgánu.</p> <p>(2) Řízení je zahájeno dnem, kdy podání účastníka řízení došlo správnímu orgánu příslušnému ve věci rozhodnout. Pokud se řízení zahajuje z podnětu správního orgánu, je řízení zahájeno dnem, kdy tento orgán učinil vůči účastníkovi řízení první</p>

	úkon. (3) O zahájení řízení uvědomí správní orgán všechny známé účastníky řízení; jestliže mu účastníci řízení nebo jejich pobyt nejsou známi nebo pokud to stanoví zvláštní právní předpis, uvědomí je o zahájení řízení veřejnou vyhláškou.
--	--

Zdroj: vlastní zpracování

2.1.3.2 Nově formulované zásady správního řízení

Celá řada zásad správního řízení bylo nově definována. Jedná se např. o zásadu správního uvážení (§ 2 odst. 2 správního řádu), zásadu předvídatelnosti správního rozhodnutí (§ 2 odst. 4 správního řádu), zásadu spolupráce úřadů a zásadu „dobré správy“ (§ 8 správního řádu), zásadu písemnosti (§ 15 odst. 1 správního řádu), zásadu mlčenlivosti (§ 15 odst. 3 správního řádu). Některé z těchto zásad jsou podány výše, ve 3. kapitole.

Důležitá je podle mého názoru zásada správního uvážení. Tento princip dává správě možnost, jak rozhodnout. Uplatňuje se to například při rozhodování o druhu sankce, o výši sankce, atd.

3 Uplatnění zásad správního řízení na Obecním živnostenském úřadě v Chrudimi

Svou praxi jsem absolvovala na Městském úřadě v Chrudimi, na Obecním živnostenském úřadě. Město Chrudim do konce roku 2002 bylo sídlem okresního úřadu. Od roku 2003 se řadí mezi obce s rozšířenou působností 3. stupně, správní obvod zahrnuje 86 obcí. Administrativně je město Chrudim členěno na 8 částí.

Nejvyšší závaznou organizační normou Městského úřadu Chrudim je Organizační řád Městského úřadu Chrudim. Určuje zejména systém řízení úřadu a jeho vztah k orgánům města a k organizacím zřízeným městem, spolupráci mezi jednotlivými složkami úřadu a jejich kompetence.

Organizační struktura:

Starosta - tři místostarostové - tajemník úřadu - zaměstnanci obce zařazení do útvarů a odborů:

- Útvar interního auditu
- Odbor kanceláře tajemníka
- Odbor finanční
- Odbor investic a správy majetku
- Odbor územního plánování a regionálního rozvoje
- Odbor školství a kultury
- Odbor správní
- Odbor životního prostředí
- Odbor dopravy
- Stavební odbor
- Obecní živnostenský úřad
- Odbor sociálních věcí a zdravotnictví

3.1 Zásady řízení⁶⁶

Z Organizačního řádu Městského úřadu Chrudim vyplývají tyto zásady:

- 1) Každý odbor má jediného vedoucího, který odbor řídí a zodpovídá za jeho činnost.
- 2) Každý zaměstnanec má pouze jednoho bezprostředně nadřízeného vedoucího zaměstnance, jímž je řízen a jemuž je za svou činnost odpovědný.
- 3) Koordinaci činnosti jednotlivých odborů určuje a zajišťuje tajemník úřadu.
- 4) Spory vzniklé mezi organizačními útvary úřadu při zabezpečování pracovních úkolů řeší vedoucí odborů. Nedojde-li k dohodě, rozhoduje tajemník úřadu.

Působila jsem na obecním živnostenském úřadě.

Hlavní úseky činnosti⁶⁷:

Zajišťuje výkon přenesené působnosti na úseku živnostenského podnikání, v souladu se zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, zejména:

a) Oddělení registrace:

- zajišťuje registraci, evidenci živností volných, řemeslných, vázaných, koncesovaných a živností provozovaných průmyslovým způsobem
- je provozovatelem živnostenského rejstříku v působnosti svého správního obvodu
- provádí poradenskou činnost pro žadatele a registrované podnikatele
- vykonává činnosti jako centrální registrační místo podle § 2 odst. 1 a 2 zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů
- vykonává přenesenou působnost na úseku vedení evidence zemědělského podnikatele podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů
- vede správní řízení sankčního charakteru za porušení živnostenského zákona na základě vlastních zjištění nebo z podnětů jiných správních orgánů
- vymáhá pokuty uložené v rozsahu své působnosti
- zajišťuje vydávání ověřených informací z obchodního rejstříku
- plní další úkoly svěřené obecnímu živnostenskému úřadu zvláštními právními předpisy

Zaměstnanci oddělení vystupují jako oprávněné úřední osoby ve správním řízení dle správního řádu.

⁶⁶ Organizační řád Městského úřadu Chrudim

⁶⁷ <http://www.chrudim-city.cz/index.asp?p=20&s=238&id=251>

b) Oddělení kontroly

- kontroluje živnostenské podnikání
- provádí poradenskou činnost pro žadatele a registrované podnikatele
- provádí kontrolu dodržování zákazu prodeje lihovin a tabákových výrobků podle zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů
- ukládá sankce dle § 24 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- provádí poradenskou a kontrolní činnost v oblasti ochrany spotřebitele v souladu se zákonem č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů
- vede správní řízení sankčního charakteru na základě vlastních kontrolních zjištění a podnětů jiných správních orgánů podobného charakteru
- plní další úkoly svěřené obecnímu živnostenskému úřadu zvláštními právními předpisy

Zaměstnanci oddělení vystupují jako oprávněné úřední osoby ve správním řízení dle správního řádu.

3.2 Výklad k jednotlivým zásadám

Během mé praxe na Městském úřadě v Chrudimi, jsem byla přidělena na obecní živnostenský úřad, na oddělení registrace. Získala jsem výklad zásad správního řízení, který byl určen pro pracovníky obecního živnostenského úřadu. Výklad všech následujících zásad je ocitován z materiálů, které mi byly poskytnuty. Jedná se o informace ze Vzdělávacího centra pro veřejnou správu České republiky, o. p. s. .

Zásada legality

Zásada legality je základním principem činnosti veřejné správy. Správní orgány mohou vyvíjet činnost jen na základě zákona a prostředky zákonem stanovenými. Postup správních orgánů musí tedy být v souladu s právními předpisy. Správní orgán může rozhodovat nebo činit jiné úkony, jen pokud mu to zákon umožňuje konkrétním vyjádřením a způsobem, který zákon předpokládá. Celý průběh řízení, včetně rozhodnutí musí být v souladu se zákony a ostatními právními předpisy i ratifikovanými mezinárodními smlouvami.

Zásada materiální pravdy

Princip materiální (objektivní) pravdy znamená povinnost správního orgánu zjistit skutečný stav věci. Nejde však o povinnost poznání úplné pravdy, ale o zjištění stavu o kterém nejsou pochybnosti. Jde tedy o subjektivní stav věci. Správní orgán je tedy povinen i bez návrhu provést všechny potřebné důkazy. Zásadou materiální pravdy je ovládáno nesporné řízení. Rozhodnutí musí vycházet ze spolehlivě zjištěného stavu věci a správní orgán musí dát

účastníkům příležitost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Správní orgán se nemusí omezit na návrhy účastníků, ale z vlastního podnětu vyšetřuje okolnosti, jsou-li potřebné ke zjištění stavu věci. Současně je povinen volit důkazní prostředky tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci, ale aby byl objasněn rychle a zejména hospodárně. Nesmí provádět ty důkazy, které by byly nadbytečné. Tuto povinnost má správní orgán v kterémkoliv stádiu řízení.

Zásada součinnosti

Pod takto označenou zásadou je třeba vidět několik relativně samostatných zásad. První z nich je konstatování, že veřejná správa je službou veřejnosti. Zcela zřejmě existuje rozdíl mezi veřejnými službami a veřejnou správou jako službou veřejnosti. Jde tu o politickou proklamaci, která do textu právního předpisu nepatří a navíc je zavádějící. Je pravdou, že pojem veřejné správy jako služby právní nauka zná a používá, spíše však ve spojení s uzákoněním statusu veřejné služby ve služebním zákoně, upravující služební poměr úředníků. Jde o snahu zákonodárce včlenit do právní normy pravidla chování neprávního charakteru, tedy norem etických. Používá zde pojem zdvořilé chování, aniž jej dále definuje, což může vést zejména ze strany účastníků k různým výkladům. Zdvořilost je v různých sociálních skupinách chápána různě.

Zásada odstranění rozporů

Správní orgán se pokusí o smírné odstranění rozporů projednávané věci, pokud to povaha věci umožňuje. Předpokladem je, že rozpory brání řádnému projednání a rozhodnutí dané věci. Návrh na smírné řešení bude uveden v příslušném spise. Nejedná se zde však o správní smír, jako způsob řešení věci, neboť tento postup přísluší pouze spornému řízení.

Zásada rychlosti a procesní ekonomie

Správní orgán má povinnost vyřizovat případy bez zbytečných průtahů. Lhůty pro vydání rozhodnutí jsou stanoveny zákonem. Správní orgán v jednoduchých případech rozhoduje bezodkladně na podkladě materiálu, kdy je skutkový stav bezpečně zjištěn. Jinak je správní orgán povinen rozhodnout ve stanovené lhůtě, která je obecně 30 dnů od zahájení řízení. V zákoně stanovených případech se k této lhůtě připočítává až doba 30 dnů. V případě vyžádání provedení dožádání nebo znaleckého posudku se k základní 30 denní lhůtě připočítává potřebná doba k provedení tohoto výkonu.

Zásada rovnosti

Zásada rovnosti stran sporného řízení je základní zásadou civilního procesu. Ve správním procesu se v nesporných řízeních, uplatní zejména v rovnosti dotčených osob ve svém přístupu k právům. Pokud správní orgán činí úkony v řízení, musí je činit stejně ke všem účastníkům. V případě, že umožní některému účastníkovi učinit úkon v řízení nesmí jinému

účastníku tentýž úkon odeprít. Informaci o postupech řízení či prováděných úkonech musí dostat všechny dotčené osoby stejnou měrou v odpovídající době a rozsahu. Pokud by rovnost mohla být ohrožena, je správní orgán povinen učinit opatření k jejímu zajištění. Správní řád vychází z toho, že účastníci řízení jsou si rovni v těch procesních právech a procesních povinnostech, které jim zákon přiznává resp. ukládá. Rozsah procesních práv a povinností jednotlivých účastníků závisí na jejich hmotněprávní poměru k věci, která je předmětem správního řízení (srov. postavení účastníků ve smyslu §27 odst.1 spr. ř. a § 27 odst. 2 spr.ř.).

Zásada dobré správy

Chápání veřejné správy jako služby veřejnosti vyplývá z principu dobré správy. Správní orgány vzájemně spolupracují a mají oznamovací povinnost. Mají povinnosti dát do vzájemného souladu všechny postupy, které probíhají současně a souvisejí s týmiž právy nebo povinnostmi dotčené osoby. Veřejná správa by měla postupovat jednotně. Rozhodování ve stejné věci, za stejných podmínek by nemělo u různých správních orgánů vykazovat nepřiměřené odchylky. Rozdílnost postupů se však neváže jen na správní orgány, ale také na jiné orgány veřejné moci, tedy např. soudy. V případě, že dotčená osoba zjistí rozdílnost postupů, má zákonnou povinnost na to správní orgán upozornit, a to bezodkladně.

Zásada zneužití správního uvážení

Správní orgán při výkladu neurčitých právních pojmů a při aplikaci zákona je vázán příslušnými ustanoveními zákona a daným zákonným rámcem. Meze volného uvážení může do určité míry upravovat ústřední správní úřad prostřednictvím metodiky nebo výkladových stanovisek. Metodika i výkladová stanoviska musí být v souladu se zákonem a nesmí se jednat o extenzivní výklad. Správní orgán nesmí překročit pravomoc svěřenou mu zákonem na základě zákona. Správní orgán uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, ke kterým je zákonem zmocněn a nemůže tudíž zneužívat institut správního uvážení. Meze správního uvážení může korigovat v konečné podobě soud prostřednictvím příslušné soudní judikatury.

Zásada jednotnosti řízení

Uvedená zásada vymezuje správní řízení jako jeden procesní celek, v jehož rámci může účastník uplatňovat své připomínky, návrhy, vyjádření nebo doplnění. Správní orgán také v celém jeho rámci shromažďuje podklady pro rozhodnutí a činí potřebné procesní úkony. Tato zásada se vztahuje na řízení prvostupňové i případné řízení odvolací, které tak tvoří jeden celek. V některých případech se naopak uplatňuje tzv. zásada koncentrace řízení. U některých zvláštních správních řízení se možnost uplatnění připomínek omezuje jen do určitého času, resp. také místa, kde je řízení prováděno a k později uplatněným námitkám a připomínkám se již nepřihlíží.

Zásada ochrany dobré víry

Zásada ochrany práv v dobré víře je další velmi podstatnou zásadou. Tuto zásadou je možno také chápat, jako zásadu ochrany dobré víry, např. nedojde k právní moci rozhodnutí, ale žadatel bude v dobré víře, i když práva z domněle pravomocného rozhodnutí nabude. Uvedená zásada je obsažena ve více ustanoveních. Správní orgán nemůže zasahovat do právních poměrů jiných subjektů více, než je to nezbytně nutné. Do práv a právem chráněných zájmů může správní orgán zasahovat jen za podmínek, které stanoví zákon a v nezbytném rozsahu. Musí chránit práva a oprávněné zájmy nabytá v dobré víře. Dobré víry se nemůže dovolávat osoba, pokud práva nebo oprávněné zájmy nejsou v souladu se zákonem nebo jsou v rozporu s dobrými mravy nebo veřejným zájmem. Současně musí přihlížet i k ochraně práv a oprávněných zájmů dalších účastníků a posuzovat přiměřenost a reciprocitu zásahu do práv a oprávněných zájmů všech účastníků. To pak souvisí i s další zásadou rovnosti účastníků. Ochrana dobré víry však není absolutní, spíše se k ní má přihlížet.

3.3 Zásady, které jsou dodržovány a které jsou porušovány

V rámci své praxe jsem pozorovala zaměstnance Městského úřadu v Chrudimi, odboru obecního živnostenského úřadu. Jsou základní zásady, které dle mého názoru jsou dodržovány. Ale jsou i zásady, o kterých si myslím, že úplně dodržovány nejsou.

3.3.1 Zásady, které jsou dodržovány

Následující text obsahuje základní zásady správního řízení, které jsou podle mé úvahy dodržovány a uplatňovány. Tyto zásady jsou:

- **Zásada zákonitosti** – Každé správní řízení se musí touto zásadou řídit. Jestliže úřednice zahajuje jedno a to samé řízení, už ví, který zákon či patřičný paragraf daného zákona použít. Přesto však je dobré si pokaždé zkontrolovat, zda se jedná o „správný“ paragraf, aby nenastaly případné komplikace. A to nejen pro dotyčného úředníka.
- **Zásada zákazu zneužití správního uvážení** – Nejednou jsem se s touto zásadou setkala. Paní inženýrka, u které jsem byla vedena, téměř každý den rozhodovala o tom, zda uložit pokutu, v jaké výši uložit postih, atd. Vždy se mi ale zdálo, že uplatňuje svoji pravomoc pouze k těm účelům, které ji byly zákonem svěřeny.
- **Zásada ochrany dobré víry** – Stalo se mi, že za paní inženýrkou přišel muž, který tvrdil, že mu nemůžou zavřít provozovnu, neboť ji nabyl v dobré víře v aukci. Přestože nepředložil žádný písemný doklad o tom, že je majitelem budovy, či že ji získal v aukci, bylo k této skutečnosti přihlédnuto.
- **Zásada individuálního posouzení každé věci** – To bylo patrné ze všech správních řízení, kterým jsem byla svědkem. Každý případ byl posouzen zvlášť, dle právních předpisů.
- **Zásada veřejné správy jako služby** – U této zásady nemohu s jistotou tvrdit, že je dodržována. Všichni účastníci řízení byli vždy poučeni o svých právech, o možnostech, které mají, ale ne vždy byli zaměstnanci úřadu zdvořilí. Tím si myslím,

že zásadu porušují.

- **Zásada rovnosti a nestrannosti** – Byla jsem svědkem toho, jak přišel občan jiné národnosti žádat o příspěvek na péči a nebylo s ním jednáno jinak, než s občanem České republiky. Co se nestrannosti týče, většina zaměstnanců mi řekla, že pokud k nim přijde nějaká osoba jim blízká, raději ten případ přesunují jiným zaměstnancům, aby pak nebyli obviněni z nestrannosti.
- **Zásada jednotnosti řízení** – Každé řízení zahájené na Městském úřadě v Chrudimi bylo jednotné.

3.3.2 Zásady, o kterých si myslím, že jsou často porušovány

V této části se věnuji základní zásadám správního řízení, které jsou dle mého názoru nejčastěji pracovníky úřadu porušovány. Mezi tyto zásady patří:

- **Zásada materiální pravdy** – V několika případech se mi zdálo, že není zjištěn skutkový stav věci. Je to ale můj subjektivní názor.
- **Zásada veřejné správy jako služby** – Správnímu orgánu je uložena povinnost, chovat se k dotčeným osobám zdvořile. Za mé praxe byla tato zásada nejednou porušena. Bohužel mohu říci, že nejen za období mé praxe. Se špatným vystupováním správních orgánů jsem se setkala i jako účastník řízení. Naštěstí i tady existují výjimky a „najdou se“ úřednice, které jsou milé, zdvořilé a ochotné pomoci.
- **Zásada spolupráce správních orgánů** – Nikdy přede mnou nebyl tento princip doslova porušen, spíše nastaly problémy s plněním této zásady. Například nebyla ochota na straně správního orgánu poskytnout dané informace, popřípadě na základě ochrany osobních údajů nebylo možné informaci poskytnout. Tato zásada v praxi nefunguje tak, jak by měla.
- **Zásada rychlosti a hospodárnosti** – Přestože se správní orgán snažil, často se mu nepodařilo dodržet lhůty pro vydání rozhodnutí, tím v řízení vznikaly zbytečné průtahy a náklady na správní řízení.

- **Zásada součinnosti** – Tuto zásadu neporušují ani tak správní orgány, jako účastníci řízení. Několikrát se mi stalo, že na městský úřad přišla osoba, která se cítila „dotčena“ rozhodnutím, rozčilovala se a křičela, aniž by byla v právu. V tomto směru by měl správní řád myslet i na tyto občany, kteří by se k správním orgánům měli chovat zdvořile, mile, prostě tak, jak chtějí, aby se zaměstnanci městského úřadu chovali k nim.

Tabulka 5 - Zásady, které jsou dle mého názoru dodržovány a porušovány

Zásady, které jsou dodržovány	Zásady, které nejsou dodržovány
Zásada zákonitosti	Zásada materiální pravdy
Zásada zneužití správního uvážení	Zásada spolupráce správních orgánů
Zásada ochrany dobré víry	Zásada rychlosti a hospodárnosti
Zásada individuálního posouzení každé věci	Zásada součinnosti
Zásada veřejné správy jako služby	Zásada veřejné správy jako služby
Zásada rovnosti a nestrannosti	X
Zásada jednotnosti řízení	X

Zdroj: vlastní zpracování

3.4 Zásada dispoziční a zásada oficiality v praxi

Paní inženýrka, z oddělení registrace Městského úřadu v Chrudimi ze zásady oficiality, tedy z moci úřední dle § 46 Správního řádu, za období od 1. 7. 2008 do 30. 6. 2009 zahájila 201 správních řízení, z toho ani jedno nebylo zahájeno na základě dispoziční zásady. Z těchto 201 řízení, bylo dle § 66 odst. 2 Správního řádu řízení zastaveno, neboť odpadl důvod řízení a ve 4 případech bylo podáno odvolání, které řešil Krajský úřad Pardubického kraje (všechna odvolání byla zamítnuta).

Tabulka 6 - Zásada oficiality v praxi

Název zásady	Účastníci přijali rozhodnutí	Účastníci podali odvolání	Odpadl důvod řízení	Počet případů celkem
Zásada oficiality	190	4	7	201
Zásada dispoziční	X	X	X	X

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 3 - Uplatnění zásady oficiality v praxi

Závěr

V první části kapitoly jsem se věnovala obecně pojmům práva, správnímu právu a správnímu řízení. Zde bylo hlavním cílem vysvětlit základní pojmy. Myslím, že jsem cíl splnila dostatečně.

V druhé kapitole bakalářské práce se zabývám vysvětlením základních zásad správního řízení. Základní zásady správního řízení vyjadřují jeden z hlavních znaků správního řízení. Mají význam a nezastupitelnou roli v průběhu celého správního řízení. Jejich nerespektování, či opomenutí je v rozporu se zákonem. Jednotlivé zásady nestojí samostatně. Je nutné chápat je v souvislostech. Zásady prostupují celým správním řádem, já jsem z nich vybrala některé, kterým se v této kapitole věnuji. Mezi ně patří: zásada zákonnosti (legality), zásada zákazu zneužití správního uvážení, zásada ochrany dobré víry, zásada ochrany veřejného zájmu, zásada individuálního posouzení každé věci, zásada materiální pravdy, zásada veřejné správy jako služby, zásada smírného vyřízení věci, zásada hospodárnosti a rychlosti řízení, zásada rovnosti a nestrannosti, zásada spolupráce správních orgánů, zásada dispoziční, zásada ofiiciality, zásada zjištění skutkového stavu věci, zásada jednotnosti řízení.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, obsahuje zcela novou úpravu správního řízení. Některé ze zásad byly změněny a přeformulovány⁶⁸, vymezuje ale i zásady nové⁶⁹. Dle mého názoru jsem i v této kapitole splnila cíl, co jsem si stanovila.

Poslední, třetí kapitola mé bakalářské práce obsahuje poznatky a postřehy z Obecního živnostenského úřadu v Chrudimi, kde jsem byla na praxi. Zde bylo mým cílem určit některé základní zásady správního řízení, které jsou dle mého názoru dodržovány⁷⁰ a které nikoliv⁷¹. Následně jsem zjištěné údaje zapracovala do své bakalářské práce a vyvodila z nich závěr.

⁶⁸ Např. u zásady legality se bere ohled na vstup České republiky do Evropské unie, atd.

⁶⁹ Např. zásada veřejné správy jako služby, zásada spolupráce správních orgánů, zásada správního uvážení, zásada předvídatelnosti správního rozhodnutí, zásada písemnosti, atd.

⁷⁰ Zásada legality, zásada zneužití správního uvážení, zásada ochrany dobré víry, zásada individuálního posouzení každé věci, zásada veřejné správy jako služby, zásada rovnosti a nestrannosti, zásada jednotnosti řízení

⁷¹ Zásada materiální pravdy, zásada spolupráce správních orgánů, zásada rychlosti a hospodárnosti, zásada součinnosti, zásada veřejné správy jako služby.

Cíle mé bakalářské práce, které jsem si stanovila v úvodu této práce, jsem naplnila.

Použitá literatura

HENDRYCH, D. a kol., *Správní právo. Obecná část*, 6.vyd., Praha: C. H. Beck 2006, str. 861, ISBN 80-7179-442-2

KINDL, M., KRAMÁŘ, K., RAJCHL, J., TELECKÝ, D., *Základy správního práva*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, str. 327, ISBN 80-7380-011-X

PROVAZNÍKOVÁ, R., *Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe*, PRAHA: GRADA Publishing, a. s., 2007, str. 280, ISBN 978-80-247-2097-5

SVOBODA, P., *Ústavní základy správního řízení v České republice. Právo na spravedlivý proces a české správní řízení*, Praha: Linde, a. s., 2007, str. 359, ISBN 978-80-7201-676-1

Právní normy:

Zákon č.1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součást ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů

Přednášky z předmětu: Úvod do práva

Přednášky z předmětu: Místní finance

Přednášky z předmětu: Správní právo I.

Materiály, které slouží pro vzdělávání pracovníků Obecního živnostenského úřadu v Chrudimi

Internetové zdroje

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Pr%C3%A1vo>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Pr%C3%A1vn%C3%AD_norma

<http://www.e-polis.cz/pravo/47-subjekty-spravniho-prava-organy-statni-spravy.html>

<http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6218190>

<http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6228098&hledej=z%E1sada+%E8innosti>

<http://www.chrudim-city.cz/index.asp?p=20&s=238&id=251>